

Η οντολογική μετάνοια (Αρχ. Κύριλλος Κωστόπουλος, ιεροκύρηκας Ι. Μ. Πατρών)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 17 Απριλίου, 2016

Όλοι διαπιστώνουμε ότι η σημερινή εποχή είναι μια αλλοπρόσαλλη εποχή, στην οποία ο άνθρωπος, ως τέκνο του Θεού, διέκοψε αυθαιρέτως την σχέση του με τον Δημιουργό του Θεό. Αιτία της όλης αυτής καταστάσεως είναι η αμαρτία.

Η αμαρτία ως παρακοή στο θέλημα του Δημιουργού μας Θεού είναι το μέτρο που κατανοούμε τον χωρισμό μας απ' Αυτόν και από την ζωή, γιατί συνειδητοποιούμε τον θάνατο, τον πνευματικό θάνατο.

Είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος γεννάται «πεπτωκώς» και συνεχώς πίπτει, αμαρτάνει. Για τον λόγο αυτό έχει ανάγκη μιας οντολογικής λύσεως. Και η λύση αυτή είναι η μετάνοια.

Αξιοσημείωτο είναι ότι η Αγιογραφική και Πατερική διδασκαλία δεν κηρύσσει «μετανοήστε», αλλά «μετανοείτε». Συνεχώς αμαρτάνεις, άνθρωπε, συνεχώς πρέπει να μετανοείς.

Μετάνοια πραγματική σημαίνει όχι απλώς μια αλλαγή συμπεριφοράς ή μια ψυχολογική τακτοποίηση, αλλά επίγνωση της ανεπάρκειας του ανθρώπου να βιώνει το θέλημα του Θεού και να αναζητεί την ζωή, η οποία πραγματώνεται στην προσωπική σχέση με τον Δημιουργό του Θεό. Τελικά μετάνοια είναι η ανάγκη προσωπικής κοινωνίας με τον Θεό.

Για την Ορθόδοξο Εκκλησία και Θεολογία η αμαρτία συνιστά διασπαστικό στοιχείο της κοινωνίας του ανθρώπου μετά του Θεού και του συναθρώπου. Η μετάνοια είναι ο δρόμος προς τη βαθιά συναίσθηση της πιο πάνω καταστάσεως και την επανασύνδεση του μετανοούντος μετά του Θεού και του συναθρώπου.

Ο Μ. Βασίλειος υπογραμμίζει ότι η ταλαιπωρία, την οποία υφιστάμεθα εξαιτίας της αμαρτίας θεραπεύεται με την μετάνοια: «Εκακώθημεν δια της αμαρτίας• ιαθώμεν δια της μετανοίας» (Περί νηστείας Λόγος Α΄, PG 31, 168Α). Έτσι το χαρούμενο μήνυμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι ότι υπάρχει η δυνατότητα, μέσω του μυστηρίου της μετανοίας, που είναι η Ιερά Εξομολόγηση ενώπιον του εμπείρου πνευματικού Πατρός - και όχι ενώπιον του ψυχολόγου - της συγχωρήσεως και αφέσεως των αμαρτιών μας.

Και το μήνυμα αυτό δεν είναι μια απλή αγγελία, αλλά γεγονός ιστορικό και οντολογικό. Για τον λόγο ότι ο Ενανθρωπήσας Λόγος του Πατρός έλαβε την ανθρώπινη φύση της φθοράς και του θανάτου και την ζωοποίησε, δίδοντάς της την δυνατότητα να μετάσχει στην εν Θεώ ζωή.

Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στον άνθρωπο όσο βρίσκεται στην παρούσα ζωή. Μετά θάνατον «ουκ έστι μετάνοια». Ο Ιερός Χρυσόστομος το τονίζει: «Έως μεν γαρ ανώμεν εν τη παρούση ζωή, δυνατόν μεταγνόντας του εντεύθεν απόνασθαι κέρδους, και τα πρότερα απονιψαμένους αμαρτήματα της του Δεσπότης φιλανθρωπίας αξιωθήναι • ει δε τον παρόντα καιρόν προϊέμενοι αθρόον προαναρπασθείημεν, μετανοήσομεν μεν και τότε, ουδεμίαν δε όνησιν εκ τούτου έξομεν» (Εις την Γένεσιν, ΜΓ΄, ΡΓ 54, 396). Εδώ ο Άγιος Πατήρ υπογραμμίζει ότι, όσο βρισκόμαστε στην παρούσα ζωή, έχομε την δυνατότητα της μετανοίας και της ωφελείας που προέρχεται από αυτήν, αφού βιώνουμε την φιλανθρωπία του Θεού. Ωστόσο, τονίζει ότι ο ξαφνικός θάνατος μπορεί να μας στερήσει από τον χρόνο αυτό της συναλλαγής με τον Θεό, εισάγοντάς μας σε μία κατάσταση, όπου η μετάνοια δεν θα αποδίδει καμμία ωφέλεια. Γι' αυτό και ο Απόστολος Παύλος προτρέπει: «Βλέπετε ουν ακριβώς πως περιπατείτε, μη ως άσοφοι αλλ' ως σοφοί, εξαγοραζόμενοι τον καιρόν, ότι αι ημέραι πονηραί εισίν» (Εφεσ. 5, 16).

Με την μετάνοια ο άνθρωπος αποκαλύπτει την αλήθεια και την ουσία των πραγμάτων, απομακρυνόμενος από την φαινομενολογία και τον παραλογισμό. Και τούτο για τον λόγο ότι η οντολογική μετάνοια υπερβαίνει την αμαρτωλή λογική και εισέρχεται στον χώρο της αγάπης του Θεού.

Γι' αυτό η πραγματική μετάνοια αρχίζει μεν με την οντολογική συντριβή, τελειώνει δε με την κατά χάριν υπαρξιακή αναστάσιμη χαρά της ενώσεως με τον Φιλάνθρωπο Θεό.

Από τις ανωτέρω σύντομες παρατηρήσεις συμπεραίνουμε ότι είναι ανάγκη να επανέλθει ο άνθρωπος στον Δημιουργό και Πατέρα του Τριαδικό Θεό. Και η επάνοδος αυτή θα πραγματοποιηθεί μόνον με την οντολογική μετάνοια.

(Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα «Πελοπόννησος» των Πατρών στις 3/4/2016)